

Titlu	PROCEDURA DE INFRINGEMENT
Autor	Alina Cristea – studentă anul II, grupa 202, Facultatea de Drept alina.cristea1505@yahoo.com
Îndrumător	Lect. univ. dr. Mihaela–Augustina Dumitrașcu mihaela-augustina.dumitrascu@drept.unibuc.ro

REZUMAT

Procedura de infringement reprezintă unul dintre cele mai importante mecanisme de redresare a comportamentului unui stat membru al Uniunii Europene în situația neconformării acestuia față de legislația europeană, fie că vorbim despre netranspunerea în termenele stabilite, lipsa armonizării ori aplicarea incorectă. Însemnătatea acestei proceduri constă în faptul că deznodământul acesteia poate genera inclusiv repercusiuni financiare asupra statului în cauză.

CUVINTE-CHEIE: *infringement, dreptul Uniunii Europene, obligațiile statelor membre, transpunerea legislației, Comisia Europeană, notificare formală, aviz motivat, Curtea de Justiție a Uniunii Europene.*

~~~

RÉSUMÉ

La procédure d'infringement représente l'un des plus importants mécanismes au moyen desquels on corrige le comportement d'un Etat membre de l'Union Européenne au cas où il ne respecte pas les lois européennes, soit qu'on parle sur la non transposition des normes dans les termes établis, sur le manque de l'harmonisation ou sur la mise inadéquate. L'application de cette procédure peut déterminer même des répercussions financière pour l'Etat en cause.

MOTS-CLÉS: *infringement, droit de l'Union européenne, obligations des Etats membres, transposition des lois, Commission européenne, notification formelle, avis motivé, Cour de justice de l'Union européenne.*

~~~

ABSTRACT

The infringement proceedings represent one of the most important mechanisms used in order to redress the behavior of EU Member States that fail to comply with European legislation, either by not adopting the implementing measures within the deadlines set, by lack of conformity or by incorrect application. The significance of these proceedings lies in the fact that its final resolution may generate financial repercussions upon the country in question.

KEYWORDS: *infringement, European Union law, Member States' obligations, implementing legislation, European Commission, reasoned opinion, formal notice, Court of Justice of the European Union.*

PRECIZĂRI INTRODUCTIVE

Procedura de infringement este procedura privind sancționarea unui stat pentru neîndeplinirea unei obligații ce îi revine în calitate de stat membru al Uniunii Europene. Baza legală a acestei proceduri se regăsește în articolul 258 al Tratatului privind Funcționarea Uniunii Europene: „în cazul în care Comisia consideră că un stat membru a încălcat oricare dintre obligațiile care îi revine în temeiul tratatelor, aceasta emite un aviz motivat cu privire la acest aspect, după ce i-a oferit statului în cauză posibilitatea de a-și prezenta observațiile”.

În cazul în care statul în cauză nu se conformează acestui aviz, în termenul stabilit de Comisie, aceasta poate sesiza Curtea de Justiție. Unele prevederi ale Tratatului permit Comisiei să declanșeze procedura de infringement în fața CJUE într-un cadru procedural relativ diferit, prin derogare de la articolul 258 TFUE. Printre cele mai notabile exemple se numără articolul 108 alin. 2 privind ajutoarele de stat¹, articolul 114 alin. 9 privind derogările de la măsurile de armonizare și articolul 348 alin. 2 privind derogările pe rațiuni de securitate națională².

Conform articolului 17 TFUE, Comisia acționează precum un *gardian* al dreptului Uniunii Europene, asigurând aplicarea tratatelor, precum și a măsurilor adoptate de instituții pe temeiul acestora. Această supraveghere exercitată de Comisie se face întotdeauna sub controlul Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Procedura de infringement are ca scop aducerea statelor membre la nivelul optim de armonizare a legislației europene, acordarea statelor membre a oportunității de a remedia problemele identificate înainte ca acestea să fie deduse judecării Curții și nu în ultimul rând să ducă la rezolvarea voluntară a problemelor identificate, procedura aplicându-se oricărui domeniu din aquis-ul comunitar.

Pentru a înțelege mai bine cum operează infringementul, se impune o descriere a etapelor acestuia, cu mențiunea că acestea sunt precedate de o fază informală în care Comisia și statul membru în cauză examinează soluțiile posibile. Dacă această fază eșuează, se va trece la etapa formală, conform articolului 258 TFUE. Primul pas are în vedere transmiterea unei scrisori formale de notificare (*lettre de misse en demerure*), apoi se trimit observațiile statului membru – ca un răspuns la scrisoarea primită. Urmează apoi opinia motivată și răspunsul statului membru, în final ajungându-se, în unele cazuri, la sesizarea Curții Europene de Justiție.

¹ În ceea ce privește relația dintre articolul 258 și articolul 108 alin. 2, a se vedea Cauza 156/77, *Comisia c. Belgia*, [1978] ECR 1881, par. 5–13; Cauza T-358/94, *Air France c. Comisia*, [1996] ECR II-2109, par. 60.

² A se vedea, de exemplu, Cauza C-120/94, *Comisia c. Grecia*, [1996] ECR I-513.

Scopul prezentului demers științific își propune să analizeze procedura de infringement și să evidențieze aplicabilitatea și utilitatea acesteia în sistemului complex numit Uniunea Europeană.

TIPURI DE ÎNCĂLCĂRI ALE DREPTULUI UNIUNII EUROPENE

Luând în considerare faptul că nu se poate vorbi despre o listă exhaustivă a modurilor de încălcare a dreptului Uniunii Europene de către statele membre, întrucât procedura se va aplica oricărui domeniu din *aquis*-ul comunitar, doctrina a evidențiat o serie de situații în care intervin încălcări în mod frecvent. Printre acestea se numără: adoptarea legislației, eșecul de a remedia legislația sau ambiguitățile, eșecul de a implementa corespunzător directivele, lipsa de cooperare, încălcarea acordurilor internaționale.

În continuare, vom analiza fiecare caz în parte și vom exemplifica cu ajutorul unor cazuri din jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene.

1. *Adoptarea legislației*

Adoptarea unor măsuri naționale contrare dreptului Uniunii Europene reprezintă exemplul clasic de încălcare. Una dintre spețele fundamentale în acest domeniu o constituie Cauza C-246/89, *Comisia c. Regatul Unit*³, în cadrul căreia s-a stabilit că Regatul Unit încălcase obligațiile ce-i revin din tratate prin legiferarea în 1894 a Actului privind navigația comercială (*Merchant Shipping Act*), ce contravenea *inter alia* prevederilor privind libertatea de stabilire. Cu toate acestea, încălcarea survine doar în clipa în care legislația este adoptată, Comisia nedispunând de opțiunea de a demara procedura de infringement în cazul proiectelor de lege⁴.

2. *Eșecul de a remedia legislația sau ambiguitățile*

Simpla perpetuare a legislației naționale aflate în conflict cu cea europeană reprezintă o încălcare a dreptului Uniunii, chiar și în situația în care curțile naționale vor evita aplicarea celei dintâi din pricina existenței unor prevederi europene având efect și aplicabilitate directe. Spre exemplu, în Cauza 167/73, *Comisia c. Franța*, Curtea de Justiție a considerat că anumite prevederi ale Codului Muncii Maritime (*Code du Travail Maritime*) contraveneau libertății de circulație a lucrătorilor și a dispus modificarea frazării din Codul Muncii Maritime, întrucât se crea o stare de ambiguitate și incertitudine în rândul muncitorilor care se aflau în dubiu în privința posibilității lor de a se baza pe prevederile de la nivel comunitar.

³ [1991] ECR I-4585, parte a disputei *Factortame*.

⁴ A se vedea Cauza C-230/99, *Comisia c. Franța*, [2001] ECR I-1169, par. 32-34.

3. Eșecul de a implementa corespunzător directivele

Eșecul din partea unui stat membru de a transpune o directivă în perioada de implementare stabilită reprezintă cea mai frecventă modalitate de încălcare a dreptului Uniunii Europene, fiind astfel cauza celor mai multe acțiuni de infringement deduse judecății Curții de Justiție a Uniunii Europene. Încălcarea se poate face fie prin omisiune, ca în Cauza 31/69, *Comisia c. Italia*⁵, fie prin adoptarea de legislație ce eșuează a transpune corespunzător o directivă⁶. Există, de asemenea, posibilitatea ca acțiunea de infringement să se concentreze pe aplicarea greșită a dreptului Uniunii Europene de către o autoritate națională, deși acea eroare se datorează transpunerii necorespunzătoare a directivei în corpul legislativ național, ca în cazul C-431/92, *Comisia c. Germania*⁷.

Deși surprinzător la prima vedere, un stat membru se poate afla într-o situație de încălcare a dreptului Uniunii Europene chiar și în cazul unei directive ce a fost *declarată nulă de drept*, în situația în care Curtea prezervă efectele acesteia prin hotărârea de anulare. Un exemplu în acest sens îl constituie Cauza C-205/98, *Comisia c. Austria*⁸.

4. Lipsa cooperării

În cazul în care un stat membru eșuează în a coopera cu Comisia pe parcursul investigațiilor privind o posibilă încălcare a dreptului Uniunii Europene, aceasta în sine constituie o încălcare a obligațiilor asumate de către statul membru, în temeiul articolului 4 alin. 3 TFUE, care prevede că, „în temeiul principiului cooperării loiale, Uniunea și statele membre se respectă și se ajută reciproc în îndeplinirea misiunilor care decurg din tratate. Statele membre adoptă orice măsură generală sau specială pentru asigurarea îndeplinirii obligațiilor care decurg din tratate sau care rezultă din actele instituțiilor Uniunii. Statele membre facilitează îndeplinirea de către Uniune a misiunii sale și se abțin de la orice măsură care ar putea pune în pericol realizarea obiectivelor Uniunii”. De aici se naște obligația de informare a Comisiei cu privire la măsurile adoptate în vedere implementării oricărei măsuri de către statul membru.

5. Încălcarea acordurilor internaționale

⁵ [1970] ECR 25, par. 7-10.

⁶ A se vedea, spre exemplu, Cauza C-337/89, *Comisia c. Regatul Unit*, [1992] ECR I-6103.

⁷ [1995] ECR I-2189, par. 19-26: Directiva pentru evaluarea impactului asupra mediului nu a fost transpusă în legislația Germaniei la momentul autorizării construcției unei centrale electrice.

⁸ [2000] ECR I-7367, par. 37-45: Austria a crescut taxa rutieră pe autostrada Brenner – rută de tranzit germano – italiană pentru camioane și mașini de mare tonaj. Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene a venit concomitent cu cea de anulare a directivei în cauză. În ciuda deciziei de anulare a directivei s-a dispus prezervarea efectelor ei până la adoptarea unei noi decizii.

În temeiul articolului 258 TFUE, CJUE are jurisdicția de a declara că un stat membru a încălcat un acord internațional încheiat de Comisie⁹. Exemplificând, menționăm că, în Cauza *Étang de Berre*¹⁰, Curtea a acceptat jurisdicția de a se pronunța asupra unui caz de infringement deschis de Comisie privind încălcarea de Franța a Convenției de la Barcelona și a Protocolului de la Atena privind protejarea Mării Mediterane împotriva poluării.

NOTIFICAREA FORMALĂ

Pentru a înțelege mai bine procedura de infringement se impune o detaliere a fiecărei etape ce trebuie parcursă. Primul pas îl constituie notificarea formală. Anterior începerii procedurii de infringement în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene, Comisia trebuie, mai întâi, să ofere posibilitatea statului membru de a-și prezenta observațiile cu privire la presupusa încălcare a dreptului Uniunii Europene. Această acțiune are loc prin transmiterea unei *scrisori de notificare formală (lettre de mise en demeure)*, deși există și posibilitatea ca în locul scrisorii Comisia să adreseze o opinie detaliată cu privire la situația în cauză.

Această procedură pre-contencioasă are în vedere trei perspective: oferă statului membru posibilitatea de a se conforma obligațiilor ce îi revin din dreptul Uniunii Europene, permite statului membru să se apere în fața acuzațiilor aduse și, nu în ultimul rând, definește obiectul litigiului cu scopul introducerii unei acțiuni în fața CJUE în caz de necesitate.

Scrisoarea formală de notificare va trebui să definească în mod explicit subiectul „disputei” și să indice factorii necesari statului membru pentru ca acesta să-și poată pregăti apărarea. Cu toate acestea, scrisoarea nu trebuie să fie prea detaliată precum avizul motivat, ea cuprinzând, conform jurisprudenței Curții, „numai un scurt rezumat al plângerii”¹¹ pe baza căruia Curtea va judeca litigiul. Comisia nu are posibilitatea de a introduce în plângere probleme ce nu fuseseră semnalate în cadrul notificării. Într-o astfel de situație Curtea le va respinge drept inadmisibile, chiar dacă statul membru în cauză alege să depună observații cu privire la acestea în baza avizului motivat „extins”.

Ca urmare a trimiterii scrisorii de notificare formală se va acorda un termen rezonabil statului membru pentru a răspunde acuzațiilor aduse. Termenul rezonabil se va aprecia de la caz la caz, însă, în practică, Comisia înclină către stipularea unui interval de timp de două luni, ceea ce a fost apreciat ca fiind generic rezonabil în jurisprudența CJUE.

⁹ A se vedea Cauza C-61/94, *Comisia c. Germania*, [1996] ECR I-3989, par. 15-16.

¹⁰ A se vedea Cauza C-239/03, *Comisia c. Franța*, [2004] ECR I-9325.

¹¹ A se vedea Cauza 274/89, *Comisia c. Italia*, [1985] ECR 1077, par. 21; Cauza C-289/94, *Comisia c. Italia* [1996] ECR I-4405, par. 16.

În practică, transmiterea scrisorii inițiale de către Comisie dă naștere unei serii de discuții și/sau schimburi de corespondență între aceasta și statul membru, avându-se în vedere soluționarea disputei. Dacă statul membru pune capăt încălcării dreptului Uniunii anterior momentului la care Comisia își transmite opinia motivată, atunci aceasta din urmă nu este îndreptățită și nu are posibilitatea de a deschide procedura de infringement în fața CJUE cu privire la această problemă. Curtea va respinge ca inadmisibilă orice astfel de acțiune¹². Cu toate acestea, o simplă promisiune sau angajament din partea statului membru de a se conforma cu obligațiile relevante ce decurg din dreptul Uniunii nu poate împiedica sau reține Comisia de la demararea procedurii de infringement în fața Curții.

OPINIA MOTIVATĂ

În măsura în care problema nu a fost soluționată corespunzător după ce Comisia a transmis scrisoarea inițială și statul membru a avut posibilitatea de a-și depune observațiile, Comisia poate continua procedura de infringement în etapa următoare, prin transmiterea unei *opinii motivate* (sau *aviz motivat*). Avizul motivat trebuie să conțină o declarație coerentă privind rațiunile pentru care Comisia apreciază că statul membru se află într-o situație de încălcare a obligațiilor ce-i revin din dreptul Uniunii, astfel încât statul să fie în deplină cunoștință de cauză cât privește plângerea formulată împotriva sa¹³.

Opinia motivată și scrisoarea inițială trebuie să se bazeze pe aceleași rațiuni și observații. Cu toate acestea, în cadrul opiniei motivate Comisia are dreptul de a explicita plângerile menționate deja în forma lor generală în cadrul scrisorii inițiale de notificare formală¹⁴. Mai mult, pe calea opiniei motivate Comisiei i se permite să răspundă apărării ori argumentelor ridicate de statul în cauză în cadrul răspunsului acestuia la scrisoarea de notificare formală.

Similar în mare măsură scrisorii de notificare formală, Comisia trebuie să aloce statului membru un interval de timp rezonabil pentru a se conforma avizului motivat¹⁵. În situația în care eșuează în a face acest lucru, eventuala procedură în fața CJUE va fi declarată inadmisibilă. Practica demonstrează că, în general, Comisia va aloca statului membru un interval de două luni pentru conformarea față de opinia motivată.

¹² A se vedea Cauza 240/86, *Comisia c. Grecia*, [1988] ECR 1835.

¹³ Cauza 325/82, *Comisia c. Germania*, [1984] ECR 777, par. 8; Cauza C-272/91, *Comisia c. Italia*, [1994] ECR I-1409, par. 16; Cauza C-223/96, *Comisia c. Franța*, [1997] ECR I-3201, par. 12; A se vedea și Cauza C-431/92, *Comisia c. Germania*, [1995] ECR I-2189, par. 16-18.

¹⁴ Cauza C-289/94, *Comisia c. Italia*, [1996] ECR I-4405, par. 15-17; De asemenea, a se vedea și C-279/94, *Comisia c. Italia*, [1997] ECR I-4681, par. 14-15.

¹⁵ Cauza 293/85, *Comisia c. Belgia*, [1988] ECR 305, par. 10-20; Cauza C-473/93, *Comisia c. Luxemburg*, [1996] ECR I-3207, par. 17-24.

În situația în care statul membru se conformează opiniei motivate în intervalul de timp stabilit sau dacă încălcarea dreptului Uniunii încetează din orice altă rațiune, Comisia nu poate urma procedura mai departe în fața CJUE¹⁶. Pe de altă parte, în cazurile în care încălcarea dreptului Uniunii încetează după expirarea termenului-limită prevăzut în opinia motivată, Comisia dispune de posibilitatea de a purta problema în fața CJUE, acțiunea având astfel scopul de a clarifica poziționarea juridică sau stabilirea eventualelor despăgubiri necesar a fi plătite de statul membru în cauză¹⁷.

ACȚIUNEA ÎN FAȚA CURȚII DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE

Așa cum Comisia are libertatea de a decide dacă să inițieze sau nu procedura administrativă, de asemenea, aceasta beneficiază de libertate absolută în ceea ce privește demararea acțiunii prevăzute la articolul 258 TFUE. Curtea de Justiție nu va pune la îndoială dacă această libertate a fost exercitată cu înțelepciune și nici nu va avea în vedere rațiunile care s-au aflat la baza deciziei Comisiei de a începe procedura¹⁸. Pe cale de consecință, părțile terțe nu dispun de capacitatea de a contesta în mod eficient refuzul Comisiei de a demara procedura sub articolul 258 TFUE în eventualitatea unei reclamații transmise de către acestea. Mai mult, Comisia are discreție în a decide *când* va începe acțiunea sub articolul 258 TFUE, iar acțiunea în baza articolului 258 TFUE este adusă întotdeauna în fața Curții de Justiție.

Solicitarea înaintată Curții trebuie să prevadă suficient de detaliat care sunt temeiurile faptice și juridice aflate la baza cauzei¹⁹. Nu este suficientă trimiterea către temeiurile cuprinse în scrisoarea de notificare formală ori în opinia motivată²⁰. Totodată, în principiu este necesară mențiunea precisă a dispozițiilor dreptului Uniunii despre care se presupune că sunt încălcate și, în situația în care se reclamă netranspunerea corespunzătoare a unei directive, de exemplu, identificarea în detaliu a prevederilor ce nu au fost preluate în dreptul național. În acest din urmă caz, Comisiei nu i se va permite să afirme generic faptul că directiva nu a fost transpusă.

¹⁶ Cauza C-362/90, *Comisia c. Italia*, [1992] ECR I-2353, par. 9-13 și Cauza C-159/99, *Comisia c. Italia*, [2001] ECR I-4007, par. 40-44.

¹⁷ A se vedea, de exemplu, Cauza 7/61, *Comisia c. Italia*, [1961] ECR 319 la 326; Cauza 39/72, *Comisia c. Italia*, [1973] ECR 101, par. 9-11; Cauza 154/85, *Comisia c. Italia*, [1987] ECR 2717, par. 6.

¹⁸ Cauza 415/85, *Comisia c. Irlanda*, [1988] ECR 3097, par. 8-9; Cauza 416/85, *Comisia c. Regatul Unit*, [1988] ECR 3127, par. 8-9.

¹⁹ Statutul Curții Europene, articolul 19; Regulamentul de Procedură al Curții, articolul 38 alin. 1 lit. c); Cauza C-52/90, *Comisia c. Danemarca*, [1992] ECR I-2187; Cauza C-431/92, *Comisia c. Germania*, [1995] ECR I-2189, par. 41-45; Cauza C-223/96, *Comisia c. Franța*, [1997] ECR I-3201, par. 14-15.

²⁰ Cauza C-347/88, *Comisia c. Grecia*, [1990] ECR I-4747, par. 26-30; Cauza C-43/90, *Comisia c. Germania*, [1992] ECR I-1909, par. 5-9.

Sarcina probei într-un astfel de proces aparține Comisiei. Aceasta trebuie să pună la dispoziția Curții informațiile necesare pentru a-i putea permite acesteia din urmă să stabilească dacă obligația sau obligațiile reclamate nu au fost respectate, neexistând – așa cum este firesc – posibilitatea vreunei prezumții²¹. Eșecul de a furniza dovezi suficiente va duce la respingerea solicitării de către Curte²². Cu toate acestea, există și o povară ce cade pe umerii statului membru, anume cea prevăzută de articolul 4 alin. 3 TUE: „În temeiul principiului cooperării loiale, Uniunea și statele membre se respectă și se ajută reciproc în îndeplinirea misiunilor care decurg din tratate. Statele membre adoptă orice măsură generală sau specială pentru asigurarea îndeplinirii obligațiilor care decurg din tratate sau care rezultă din actele instituțiilor Uniunii. Statele membre facilitează îndeplinirea de către Uniune a misiunii sale și se abțin de la orice măsură care ar putea pune în pericol realizarea obiectivelor Uniunii”.

Concomitent deschiderii procedurii prevăzute la articolul 258 TFUE, Comisia poate depune în virtutea articolului 279 TFUE o solicitare în vederea realizării unor „măsuri provizorii necesare”. În situația în care condițiile unei astfel de măsuri sunt îndeplinite, Curtea poate impune statului membru suspendarea punerii în practică a măsurii contestate (aici incluzându-se chiar și acte ale Parlamentului).

Tratatul de la Lisabona a introdus posibilitatea din partea Comisiei de a acompania o acțiune în temeiul articolului 258 TFUE în cazul „nerespectării obligației de punere în aplicare a unei hotărâri” cu o solicitare la plata de către statul membru în cauză a unor sancțiuni financiare sub forma unei sume forfetare și/sau a unei penalități. Această procedură este reglementată de articolul 260 alin. 3 TFUE, care menționează de asemenea faptul că valoarea sancțiunilor impuse de Curte nu poate depăși valoarea propusă de Comisie.

CONSIDERAȚII FINALE

În final, se impune evidențierea principalelor elemente de natură practică ce au fost analizate în cuprinsul prezentului demers.

Conform prevederilor articolului 17 alin. 1 al Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene, „Comisia promovează interesul general al Uniunii și ia inițiativele corespunzătoare în acest scop. Aceasta asigură aplicarea tratatelor, precum și a măsurilor adoptate de instituții în

²¹ Cauza C-408/97, *Comisia c. Olanda*, [2000] ECR I-6417, par. 11-19.

²² Cauza C-64/88, *Comisia c. Franța*, [1991] ECR I-2727, par. 7-11 (Comisia a reținut informații confidențiale); Cauza C-210/91, *Comisia c. Grecia*, [1992] ECR I-6735, par. 21-24 (eșecul de a furniza dovezi factice); Cauza C-300/95, *Comisia c. Regatul Unit*, [1997] ECR I-2649, par. 31 și 37-38 (eșecul de a furniza dovezi cu privire la abordarea instanțelor naționale); Cauza C-61/94, *Comisia c. Germania*, [1996] ECR I-3989, par. 61.

temeiul acestora. Comisia supraveghează aplicarea dreptului Uniunii sub controlul Curții de Justiție a Uniunii Europene (...)

Modalitățile de identificare a cazurilor de încălcare a dreptului Uniunii de către statele membre care pot conduce la declanșarea procedurii de infringement sunt:

- a) *sesizarea automată a situațiilor de omitere a notificării legislației naționale de transpunere;*
- b) *o plângere înaintată Comisiei Europene de orice persoană fizică sau juridică având ca obiect orice măsură (legislativă, de reglementare sau administrativă) sau practică a unui stat membru pe care o consideră incompatibilă cu normele europene;*
- c) *propriile investigații ale Comisiei.*

Odată declanșată procedura de infringement, se vor parcurge mai multe etape:

a) Trimiterea scrisorii de punere în întârziere – în care se precizează care sunt încălcările legislației comunitare. Această scrisoare reprezintă, de fapt, deschiderea formală a procedurii de infringement, Comisia având rolul de autoritate de investigare.

b) Observațiile statului membru – aceasta reprezintă, de fapt, dreptul statului de a se apăra, garantându-se, astfel, protecția intereselor statului membru. Statul nu poate invoca în favoarea sa prevederi, practici sau circumstanțe existente în dreptul intern pentru a justifica neconformarea cu obligațiile impuse de dreptul comunitar, chiar dacă acestea sunt de natură constituțională.

c) Trimiterea avizului motivat – reprezintă un „semnal de alarmă” final și conține cerința Comisiei ca statul membru să ia măsurile necesare înlăturării încălcării legislației comunitare.

d) Răspunsul statului membru – conține, de regulă, măsurile întreprinse pentru a se conforma cu avizul motivat al Comisiei.

În ultimii ani, în rezolvarea problemelor, pentru a nu se ajunge la declanșarea unei proceduri de infringement și totodată pentru a se îmbunătăți cooperarea dintre state și Comisie s-a elaborat un proiect numit *EU Pilot*, lansat prin intermediul Comunicării Comisiei privind „O Europă a rezultatelor” [COM (2007) 502]. *EU Pilot* a fost creat pentru a împușina numărul de cazuri deduse judecății CJUE și pentru a face față solicitărilor de informații și plângerilor cetățenilor și întreprinderilor ce semnalează încălcarea dreptului Uniunii Europene. Acest program își propune să ofere explicații, clarificări, lămuriri cu privire la situațiile de fapt sau de drept ce îi nemulțumesc pe aceștia. Statele membre trebuie să furnizeze explicații sau soluții într-un interval de timp scurt, inclusiv acțiuni pentru remedierea încălcării legislației Uniunii Europene. Serviciile Comisiei analizează toate răspunsurile statelor membre și, în caz de necesitate pot impune adoptarea unor măsuri suplimentare, astfel încât încălcarea să înceteze sau pentru a fi pus în aplicare dreptul Uniunii Europene. În cel de-al 28-lea Raport anual al Comisiei

Europene, s-a analizat eficiența acestui program. La sfârșitul anului 2010, s-a înregistrat un procent de 81% din răspunsurile oferite de statele membre ca fiind acceptabile din punctul de vedere al Comisiei, iar numai 160 de cazuri au fost supuse procedurii de infringement, ceea ce înseamnă o scădere semnificativă a numărului acestora față de anii precedenți.

Un alt program proiectat să facă munca Comisiei mai ușoară în ceea ce privește încălcarea dreptului Uniunii Europene este *CHAP* – introdus în anul 2009. Acesta este un instrument informatic ce are menirea de a înregistra și de a gestiona plângerile și solicitările cetățenilor europeni privind punerea în aplicare a legislației UE de către statele membre. CHAP asigură repartizarea rapidă și eficientă a plângerilor către departamentele competente ale Comisiei, precum și furnizarea de informații reclamanților.

În acest context trebuie prezentat și sistemul *SOLVIT*, operațional începând cu iulie 2002, care acționează sub forma unei rețele prin intermediul căreia statele membre conlucrează în vederea soluționării problemelor survenite ca urmare a aplicării necorespunzătoare a legislației europene în materia pieței interne. Deși Comisia are rolul de coordonator al rețelei, funcționarea efectivă a acesteia se află în sarcina statelor membre, centrele naționale SOLVIT colaborând cu autoritățile fiecărui stat în vederea rezolvării într-un interval de timp optim a plângerilor provenite din partea cetățenilor ori a întreprinderilor.

BIBLIOGRAFIE

§1. LUCRĂRI DE SPECIALITATE

1. FUEREA, Augustin – *Manualul Uniunii Europene*, Ediția a V-a revăzută și adăugită după Tratatul de la Lisabona (2007/2009), Editura Universul Juridic, București, 2011;
2. DUMITRAȘCU, Augustina și POPESCU, Roxana Mariana – *Dreptul Uniunii Europene. Sinteze și aplicații*, Editura Universul Juridic, București, 2011;
3. Institutul European din România – *Jurisprudența istorică a instanțelor comunitare. Culegere de hotărâri integrale (vol. 2)*, Seria Aquis Comunitar, București, 2008;
4. NĂSTASE, Adrian; AURESCU, Bogdan și JURA, Constantin – *Drept internațional public: Sinteze pentru examen, Ediția 5*, Editura C.H. Beck, București, 2009, ISBN 978-9-73-115525-8.

§2. LEGISLAȚIE

5. Directiva Consiliului din 25 octombrie 1993 de aplicare a taxelor la vehiculele grele de marfă pentru utilizarea anumitor infrastructuri (93/89/CEE), JO L 279 din 12 noiembrie 1993, [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31993L0089:EN:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31993L0089:EN:HTML;);
6. Regulamentul (CEE) nr. 1612/68 al Consiliului din 15 octombrie 1968 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității Europene, JO L 257/2 din 19 octombrie 1968, [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:05:01:31968R1612:RO:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:05:01:31968R1612:RO:PDF;);
7. *Tratatul de instituire a Comunității Europene* (consolidat), JO C 325 din 24 decembrie 2002, http://eur-lex.europa.eu/en/treaties/dat/12002E/pdf/12002E_EN.pdf;
8. *Tratatul privind Uniunea Europeană* (consolidat), JO C 83/13 din 30 martie 2010, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0013:0046:RO:PDF>;
9. *Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene* (consolidat), JO C 83/47 din 30 martie 2010, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0047:0200:RO:PDF>.

§3. JURISPRUDENȚĂ

10. Cauza 31/69, *Comisia Comunităților Europene c. Republica Italiană*, [1970] ECR 25, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61969J0031:EN:PDF>;
11. Cauza 167/73, *Comisia Comunităților Europene c. Republica Franceză*, [1974] ECR 359, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61973J0167:EN:PDF>;
12. Cauza 156/77, *Comisia Comunităților Europene c. Regatul Belgiei*, [1978] ECR 1881, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61977J0156:EN:PDF>;
13. Cauza 154/85 R, *Comisia Comunităților Europene c. Republica Italiană*, [1985] ECR 1753, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61985O0154:EN:PDF>;
14. Cauza 168/85, *Comisia Comunităților Europene c. Republica Italiană*, [1986] ECR 2945, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61985J0168:EN:PDF>;
15. Cauza 272/86, *Comisia Comunităților Europene c. Republica Elenă*, [1988] ECR 4875, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61986J0272:EN:PDF>;
16. Cauza C-337/89, *Comisia Comunităților Europene c. Regatului Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord*, [1992] ECR I-6103, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61989J0337:EN:PDF>;
17. Cauza C-61/90, *Comisia Comunităților Europene c. Republica Elenă*, [1992] ECR I-4023, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61990J0061:EN:PDF>;
18. Cauza C-375/92, *Comisia Comunităților Europene c. Regatul Spaniei*, [1994] ECR I-923, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61992J0375:EN:PDF>;
19. Cauza C-182/94, *Comisia Comunităților Europene c. Republica Italiană*, [1995] ECR I-1465, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61994J0182:EN:PDF>;
20. Cauza C-21/94, *Parlament European c. Consiliu Uniunii Europene*, [1995] ECR I-1827, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61994J0021:EN:PDF>;

21. Cauza T-358/94, *Air France c. Comisia Comunităților Europene*, [1996] ECR II-2109, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61994A0358:EN:PDF>;
22. Cauza C-205/98, *Comisia Comunităților Europene c. Republicii Austria*, [2000] ECR I-7367, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61998J0205:EN:PDF>.

§4. RESURSE ELECTRONICE

23. <http://ec.europa.eu> – Comisia Uniunii Europene;
24. <http://curia.europa.eu> – Curtea de Justiție a Uniunii Europene;
25. <http://www.dae.gov.ro> – Ministerul Afacerilor Europene;
26. <http://eur-lex.europa.eu> – Legislația Uniunii Europene;
27. <http://europa.eu> – Portalul Uniunii Europene.